

Porajski za izravnavo konflikta med rudarji in operatorji se izjalovili

Porajski odbor za smerenje UMWA podprli Lewisovo stališče

PIRANJE AVTNIH TOVARN

Washington, D. C., 8. maja.—Nedavna federalna vlada za izravnavo stavke rudarjev na pomembnega premožnega in operatorji so se izjalovili. Stavka je bila oklicana, ko je potekla veljavna stare pogodbe, in vse kaže, da se nadaljevala.

W. Fuller, federalni porajski, je vprašal operatorje, da se pripravijo plačati tri mesece dolarjev rudarjem kot plačilo za čezurno delo. Fuller je vprašal tudi rentierne unije UMWA, ali bi podprli druge zahteve, če bi rudarjem izplačana omenjena.

Unija UMWA še ni dobila ponudbe s strani operatorjev, ki naj bi tvorila podlago za izravnavo konflikta in izjavila, da ne bodo nobena razuma umaknena, zaeno pa so se podprli Lewisovo stališče. Naglasili so, da ne bodo pristali na zahtevo prispevanja deset odstotkov vsake tone produciranega premoga v blaginjski sklad.

Federalna administracija za porajski je naznanila nove omejitve dostavljanja premoga, ki se zaloge znižale zaradi rudarske stavke. Izgleda, da kongres sprejel drastično delavsko zakonodajo, če ne bodo pristali na Lewisova zahteva.

Porajski je dobil zagotovila v obliki senatorja Wheelera, ki je Lewisu stori več, da se bodo porajski zahteva izravnavo konflikta izpolnili. Porajski je dobil zagotovila v obliki senatorja Wheelera, ki je Lewisu stori več, da se bodo porajski zahteva izravnavo konflikta izpolnili.

Porajski je dobil zagotovila v obliki senatorja Wheelera, ki je Lewisu stori več, da se bodo porajski zahteva izravnavo konflikta izpolnili.

Porajski je dobil zagotovila v obliki senatorja Wheelera, ki je Lewisu stori več, da se bodo porajski zahteva izravnavo konflikta izpolnili.

Kaišek apeliral za kooperacijo

Komunisti niso napadli Tientsina

Nanking, Kitajska, 8. maja.—Generalissimo Chiang Kaišek je apeliral na svoje rojake za splošno kooperacijo, zaeno pa je naglasil potrebo vzdrževanja teritorialne in administrativne integralnosti v Mandžuriji. Kaišek ni omenil bitk med svojimi četami in komunističnimi silami v Mandžuriji. Poudarjal je le potrebo konsolidacije "naših zmag v Mandžuriji in na Kitajskem."

Kitajske sile drže Čangčun, prestolnico Mandžurije, in druga velika mesta pod svojo kontrolo. Divlje napovedi, da bo pet tisoč kitajskih komunistov napadlo ameriške pomorščake, ki so zasedli tukajšnje letališče, se niso uresničile. Poveljniki pomorščakov so odredili varnostne korake, da se zavarujejo pred napadom.

Vojaske straže okrog letališča so bile ojačane. To leži zunaj Tientsina in na letališču je veliko število ameriških bojnih letal. Letališče je povezano z drugimi ameriški bazami v Sanghaju, Peipingu in Tsingtauju.

Komunistične sile so zbrane v bližini Tientsina in ob progi železnice, ki vodi v Peiping. Poročila so se glasila, da bodo komunisti napadli ameriške pomorščake na 1. maja, kar pa se ni zgodilo.

Francija bo dobila posojilo

Pogajanja v Washingtonu zaključena

Washington, D. C., 8. maja.—Naznanilo pravi, da je prišlo do sporazuma med Ameriko in Francijo, da slednja dobi posojilo milijardo dolarjev, katero potrebuje za izvajanje programa industrijske in ekonomske obnove. Federalni zakladni departament je odobril posojilo in pričakuje, da ga bo državni departament sankcionalni prihodnji teden. Pogajanja, ki so trajala pet tednov, so bila zaključena. Načelnik francoske misije, ki se je pogajala z državnim departamentom, je bil socialist Leon Blum, bivši premier. Francija bo dobila iz sklada federalne Export-Import banke \$750,000,000, ostalo vsoto pa v obliki parnikov tipa Liberty. Dogovor glede posojila Franciji ne potrebuje kongresne odobritve.

Eksplozija bombe v hotelu v Kairu

Kairo, Egipt, 8. maja.—V hotelu, v katerem se zbirajo britski vojaški častniki, je eksplodirala bomba. Petnajst častnikov je bilo ranjenih. Zupan Kelly je odpotoval v Washington, kjer bo konferiral s predsednikom Trumanom o kritični situaciji, ki je nastala zaradi rudarske stavke. Čikaška trgovska zbornica je poslala telegramo Trumanu, senatorju Lucasu in senatorju Brooksu z deklaracijo, da proti Chicagu katastrofa zaradi pomanjkanja premoga. Zbornica zahteva akcijo od Trumana in kongresa.

Popolno zatemnevanje v Chicagu in drugih mestih. Zupan Kelly je odpotoval v Washington, kjer bo konferiral s predsednikom Trumanom o kritični situaciji, ki je nastala zaradi rudarske stavke. Čikaška trgovska zbornica je poslala telegramo Trumanu, senatorju Lucasu in senatorju Brooksu z deklaracijo, da proti Chicagu katastrofa zaradi pomanjkanja premoga. Zbornica zahteva akcijo od Trumana in kongresa.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—Po večletnem bolehanju je v Collinwoodu umrl Edward Jurjek, rodom Hrvat, star 51 let, v Ameriki 34 let. Tukaj zapuša ženo, poročeno hčer, dva pastorka in pastorko, v starem kraju pa očeta in več bratov.—Družini John in Christine Sabot je umrl novorojenček.—V bolnišnici Charity se nahaja Tratarjeva hči Florence, poročena Maisenko, ki je srečno prestala operacijo.—Iz bolnišnice se je vrnila Ana Podnar, ki je zdaj doma pod zdravniško oskrbo.

Nov grob v Penni

Forest City, Pa.—Tukaj je umrl Matt Komin, star 58 let, doma iz Gorenje vasi pri Čatežu, odkoder je prišel v to naselbino pred 39 leti. Tukaj zapuša ženo, sedem otrok in brata Francka, v starem kraju pa sestro. Pokopan je bil 30. aprila.

Nov grob v New Yorku

New York.—Dne 3. maja je umrl Frank Vavpotič, star 52 let, doma iz Ihan pri Domžalah. Žena mu je umrla pred par leti. Tukaj zapuša hčer Dorothy.

Vladno lastništvo železnice

Whitney zahteva kongresno akcijo

Cleveland, O., 8. maja.—A. F. Whitney, predsednik bratovščine železniških spremnikov, se je izrekel za vladno lastništvo železnice. Dejal je, da je to potrebno, da se prepreči "nadkapitalizacija," zaeno pa je pozval kongres, naj takoj odredi zasego železnice.

Whitney je v svojem pozivu naglasil, da bo zasega železnice ustavila plačevanje ogromnih vsot bankirjem, odvjetnikom in direktorjem.

Bratovščini železniških spremnikov ter strojevodij in kurjačev sta pretrgali pogajanja z reprezentanti železniških kompanij v Chicagu zadnji teden in naznanili, da bo stavka oklicana 18. maja. Whitney je dejal, da so kompanije zavrnile predlog glede mirne izravnave spora. Whitney je ponovno izjavil, da vladno lastništvo in operiranje železnice ni glavni cilj železničarjev, vendar je edini izhod. Bratovščini vztrajata pri zahtevi za zvišanje plače za \$2.50 na dan in zboljšanja delovnih pogojev. Tri druge bratovščine tudi zahtevajo zvišanje plače za \$1.20 na dan. Te vključujejo izprovalnike, kretničarje in kurjače.

Washington, D. C., 8. maja.—Člani kongresnega odeska za meddržavno trgovino so se izrekli proti predlogu Whitneyja, naj vlada zaseže in operira železnice.

Zaloge mesa se povečale

Washington, D. C., 8. maja.—Poljedelski departament poroča, da so se zaloge mesa povečale za dvanajst odstotkov v enem tednu na podlagi sistema kvote. Ta sistem je bil uveljavljen v zvezi z zatiranjem črnih tržišč.

Abdikacija italijanskega kralja napovedana

Rim, 8. maja.—Enzo Selvaggi, vođa glavne monarhistične stranke, je napovedal, da se bo kralj Viktor Emanuel odpovedal prestolu prihodnji teden. Selvaggi je tudi urednik lista Italia Nuova, glasila monarhije.

Posiljanje živil v Jugoslavijo

Tito se zahvalil za pomoč

Washington, D. C.—"Mi se trudimo v prizadevanjih, da se pospeši pošiljanje živil v Jugoslavijo," je dejal F. H. La Guardia, direktor pomožne organizacije Združenih narodov UNRRA. "Tona živil je neznatna, ako pomislimo, da je treba nasičevati milijone ljudi. Križna živilska situacija je nastala v vseh državah, ki so odvisne od pomoči s strani UNRRA."

La Guardia je dejal, da je UNRRA poslala 127,300 ton potrebščin v Jugoslavijo v marcu. Pošiljka je vključevala tudi obleke. Uničenje rudniške opreme in naprav v teku vojne je težak udarec za Jugoslavijo, Čehoslovakijo, Poljsko in Grčijo.

Pokrajinski urad UNRRA v Evropi je začel pošiljati rudniško orodje vseh vrst v omenjene države, da se pospeši industrijska rehabilitacija.

Misija UNRRA v Belgradu je poročala, da črna tržišča niso problem v Jugoslaviji. Problem so v drugih državah, v katerih je inflacija. Jugoslovanska vlada je uveljavila stroge odredbe da prepreči spekulacije in operiranje črnih tržišč. Odredbe določajo stroge kazni za one, ki jih kršijo.

Ob prvi obletnici poslovanja UNRRA v Jugoslaviji je maršal Tito naslovil poslanico direktorja La Guardiaja z zahvalo za pomoč. Besedilo poslanice so objavili vsi listi v Belgradu in bilo je prečitano tudi na radiopostaji. V enem letu je UNRRA poslala 1,380,370 ton živil in drugih potrebščin v Jugoslavijo.

Nesporazum o obrambi britskega imperija

Dominioni za strateško kooperacijo

London, 8. maja.—Na konferenci reprezentantov britskega imperija je nastal nesporazum o načrtih glede obrambnega sistema. Premier Attlee ni uspel s svojim predlogom za tesno organiziranje obrambe imperija.

Reprezentanti dominionov so se izrekli v prilog ohlapni strateški kooperaciji, zavrgli pa načrt za formiranje kompaktnega vojaškega ustroja. Avstralija in Nova Zelandija sta predložili spomenice z obrisom idej skupne obrambe.

Spomenico je podprl Jan Smuts, predsednik vlade Južnoafriške unije. On je dejal, da se ne strinja z obrambnimi načrti, katere so sestavili člani britskega generalnega štaba.

Premier Attlee je predlagal izmenjavo vojaških misij med Anglijo in dominioni, kakor tudi med dominioni samimi. Predlog ni bil sprejet. Kot razlog se omenja nesoglasje. Smuts in reprezentanti Avstralije ter Nove Zelandije so argumentirali, da bi vojaški veščaki z glavnimi stani v dominionih lahko nadomestili misije.

Diskuzije so se vršile tudi o poljski armadi, ki šteje čez 200,000 vojakov. Poljske čete so v Italiji, Nemčiji in Angliji. Odločitev glede usode te armade še ni padla.

Filipinski predsednik obišče Washington

Washington, D. C., 8. maja.—Manuel Roxas, ki je bil pri nedavnih volitvah izvoljen za predsednika Filipinskih otokov, je na poti v Washington, pravi naznanilo. On bo gost predsednika Trumana v Beli hiši.

SOVJETSKE ČETE BODÓ OSTALE V BOLGARIJI

Molotov zavrnil predlog ameriškega državnega tajnika

Pariz, 8. maja.—Ameriški državni tajnik Byrnes je vodil odločen boj na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil, da izvaja ekonomsko enakopravnost za vse narode in povojno stabilnost v stratežnih balkanskih državah, toda bil je porazen. Byrnes je predlagal, naj vse zavezniške okupacijske sile zapuste Bolgarijo po podpisu mirovne pogodbe.

Ruski zunanji minister Molotov je pobil predlog. "Sovjetske čete ne bodo odpoklicane iz Bolgarije," je dejal. "Stražile bodo komunikacijske linije med Bolgarijo in Avstrijo. Reka Donava nam služi za transportacijo potrebščin."

Zunanji ministri so včeraj razpravljali o mirovni pogodbi za Bolgarijo, Rumunijo in Ogrsko. Izgnili so se kritičnim problemom, zedinili pa so se o rešitvi šestih vprašanj. O detajlih bodo razpravljali namestniki zunanjih ministrov. Sporazum je bil dosežen glede vrnitve Transilvanije Rumuniji. Druge točke sporazuma so:

Sedanja meja med Rusijo in Rumunijo ostane.

Besarabijo in severno Bukovino obdrži Rusija.

Meja med Rumunijo in Bolgarijo iz l. 1941, ki je dala južno Dobružo Rumuniji, ostane.

Razpust fašističnih organizacij v Rumuniji.

Grčija ima pravico, da prinese vprašanje meje med njo in Bolgarijo pred mirovno konferenco reprezentantov 21 držav.

Odločitev vprašanja bolgarskih reparacij do mirovne konference.

Sovjetska delegacija je ignorirala Byrnesov apel, naj se izreče za ekonomsko nediskriminacijo na Balkanu, svobodno plovbo na Donavi, umik ruskih čet iz Bolgarije in ustanovitev zavezniške komisije, ki naj bi nadzirala kaznovanje vojnih zločincev.

Molotov je predlagal, naj Amerika izroči del ogrskega premoženja, katerega drži v okupacijski coni v Avstriji, Ogrski, da se ublaži ekonomska kriza. Vrednost premoženja se čeni na tri milijarde dolarjev. Byrnes je odgovoril, da je Ogrska že dobila pomoč okrog \$400,000,000 od pomožne organizacije UNRRA.

Obračunava proti italijanskemu maršalu

Rim, 8. maja.—Maršal Rodolfo Graziani, vojni minister v Mussolinijevi lutkarski vladi in bivši poveljnik italijanskih sil v severni Afriki, bo postavljen pred sodišče na obtožbo izdajstva in sodelovanja s sovražnikom. Obračunava se bo pričela 24. maja. Če bo spoznan za krivlivo v hrbet. To je kazen za izdajstvo v Italiji.

Bitka med rudarji v Kentuckyju

Harlan, Ky., 8. maja.—Eden rudar je bil ubit in najmanj šest drugih ranjenih v bitki med članmi progresivne rudarske unije in unije UMWA. Pozorišče bitke je bilo pred premogovnikom v Benhamu, katerega poseduje International Harvester Co. Člani progresivne rudarske unije se niso pridružili stavki in to je dalj povod bitki.

Umik britskih čet iz Egipta

Churchill napadel delavsko vlado

London, 8. maja.—Kmalu bo objavil naznanila, da se je delavska vlada odločila za odpoklic britskih čet iz Egipta, je bilvi premier Winston Churchill, vođa konservativcev, napadel vlado. Dejal je, da odločitev ogroža interese britskega imperija.

Predlog glede pogojnega umika britskih čet iz Egipta je bil sprejet v parlamentu s 327 proti 158 glasovom. Sprejetja predloga pomeni revizijo britske zunanje politike.

Churchill in bivši zunanji minister Anthony Eden sta ostro obsojala delavsko vlado. Eden je poudarjal, da so britske čete v Egiptu potrebne za obrambo Sueškega prekopa. Dejal je, da ni proti odpoklicu čet iz Kaira toda vojaki morajo ostati v coni Sueškega prekopa.

Churchill je prej v svojem govoru naglasil, da bo svet zabredel v mizerijo in kaos, če ne bo prišlo do sporazuma med zapadnimi demokracijami in Sovjetsko unijo. On je ponovno apeliral za formiranje koalicije angleško govorečih ljudstev. Ta naj bi se preko organizacije Združenih narodov trudila za dosego sporazuma z Rusijo.

Obletnica kapitulacije Nemčije

Svet se še ni pomiril

Washington, D. C., 8. maja.—Predsednik Truman je pred enim letom naznanil v Washingtonu brezpogojno kapitulacije nacije Nemčije in ustanovitev sovravnosti v Evropi. Ob obletnici kapitulacije še ni miru na svetu.

Zunanji ministri štirih velesil na konferenci v Parizu se kavsajo med seboj. Zedinili se še niso glede mirovni pogodbe za poražene države. Tekma je za sfero vpliva.

Poslopje v Reimsu, Francija v katerem so reprezentanti Nemčije podpisali kapitulacijo je ohranjeno. Načelnik reprezentantov je bil admiral Karl Doenitz, katerega je Hitler imenoval za naslednika. On se mora sedaj poleg drugih vodilnih nacistov zagovarjati pred zavezniškim tribunalom v Nuernbergu kot vojni zločinec.

Samo ena sedminka od številnih ameriških vojakov je še v Evropi kot okupacijska sila. Ob kapitulaciji Nemčije je bilo v Evropi 3,069,000 ameriških vojakov, zdaj pa je število manj kot 400,000.

Zapiranje kinogledališč v Chicagu

Chicago, 8. maja.—Družba Balaban & Katz je naznanila zaprtje 49 kinogledališč v Chicagu in predmestjih. Druga gledališča bodo tudi zaprta vrata. Gledališča bodo ostala zaprta nedoločen čas. Državna trgovska komisija je prej odredila, da gledališča lahko operirajo samo štiri ure popoldne. Industrije s odsvolile že več tisoč delavcev zaradi pomanjkanja premoga, ki je nastalo kot posledica rudarske stavke.

Truman pomilostil ameriškega vojaka

Washington, D. C., 8. maja.—Ameriški vojak Joseph E. Hews iz Wallingtona, N. J., ki je bil obsojen v smrt zaradi umora dveh japonskih civilistov, je bil pomilostil. Predsednik Truman je znižal kazen na 30 let zapora. Pomilostitev je naznanil vojni tajnik Patterson.

OBSODBA ZAVAJALNIH VESTI IZ JULJSKE KRAJINE

Izjava ameriških vojaških in civilnih uradnikov

FABRIKACIJA POROČIL V RIMU

Trst.—(ONA)—Ameriški vojaški in civilni uradniki na ozemlju sporne Julijske Krajine, ki aicer ne zanikajo resnosti situacije v tej provinci, so vseeno obsodili alarmantna poročila, katere objavljajo ameriški časopisi. Pet izmed šestih vojakov, s katerimi je govoril reporter tednika "Blue Devil," glasila 88. ameriške pehotne divizije, ki v izločeni okoliščini delujejo, je izjavilo, da ameriški listi, katere so čitali, pretiravajo vesti iz tržaške okolice.

Slično mnenje je izrazil Julius Ochs Adler, podpredsednik newyorškega dnevnika Times, v razgovoru z reporterji, ko je obiskal Julijsko Krajino.

Krivo za potvarjanje poročil iz tržaške okolice je J. Greene, politični svetovalec ameriške vojaške vlade v Julijski Krajini, zvrnil na rimski tisk. "Rimski listi napišejo vsako vest do neverjetnega obsega," je dejal. "Fabricirali so že mnogo poročil, katere so pozneje objavili ameriški časopisi."

Nedavno je morala ameriška vojaška vlada zanikati vest, katero so objavili italijanski časopisi, s trditvijo, da so se jugoslovanski vojaki spopadli z ameriški četami in civilno policijo v Kobaridu. V resnici je bil to spopad med policijo in operatorji črnih tržišč.

Ameriški častniki so zanimali tudi vest, da Jugoslovani sabotirajo program vojaškega vezbanja z rezanjem telegrafskih žic. Odkrili so, da so žice prerezali kmetje, ker so jih ovirale pri sdelovanju polja. Prav tako so zanimali poročila, da so ameriške čete v Trstu dobile ukaz, naj streljajo na jugoslovanske čete, če bodo skušale vkorakati v Trst. Izjavili so, da tak ukaz ni bil izdan iz razloga, ker v Trstu ni ameriških čet.

Francija pred novimi nalogami

Odmev poraza ustave pri volitvah

Pariz, 8. maja.—Francosko ljudstvo stoji v sredini med tretjo in četrto republiko, ker je bila nova ustava poražena z večino čez milijon glasov pri nedavnih volitvah. Nastale so nove naloge in problemi, ki čakajo rešitve.

Največja značilnost izida volitev je poraz koalicije komunistov in socialistov. Prestiž obeh strank je padel in dvomljivo je, ali je sploh mogoče formiranje vlade iz reprezentantov dveh levičarskih strank in centristične republikanske (katoliške) stranke. Slednja je postala zaradi izida glasovanja odločilna stranka. Možnost je, da bo zahtevala formiranje take vlade, v kateri bo ona imela glavno besedo.

Ako bo prišlo tako daleč, bo sedanji zunanji minister Georges Bidault morda predsednik prihodnje francoske vlade. Politična odločitev bo padla pri splošnih volitvah 2. junija, ko bo izbrana nova skupščina in kateri bo poverjena sestava nove ustave.

V Franciji je nastal političen razkol. To pomeni, da nova vlada, ki bo na krmilu samo sedem mesecev, ne bo stabilna. Sedanja skupščina je osvojila program komunistov in socialistov glede podržavljenja industrije in možnost je, da ga bo prihodnja zavrgla.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
EDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (raven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; v Chicago in okolico
Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inoseststvo \$9.00.Subscription rates for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih
člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštino.Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

1944

Proč z "apizanjem" italijanskega
fašizma!

Pariška konferenca zunanjih ministrov Francije, Anglije, Rusije in Amerike je kakor aprilsko vreme. Prva poročila so bila optimistična in govorela o gladkem začetku konference. To je bilo prvi dan ali dva, ko so se zunanji ministri kar prijateljsko razumeli, potem pa se je vreme zopet spremenilo in začelo je grmeti in treskati. Teža treskanja in konfliktov v krogih velike trojice smo se že tako navadili, da bi bili presenečeni, ako bi prišlo do kakšne pobratimije. Ampak interesi Rusije in zapadnih sil se preveč križajo v razbiti Evropi in na Bliznjem vzhodu, še bolj pa onemogoča izboljšanje odnošajev skrajno sovražna in strupena protiruska propaganda.

Prva stvar, ki je zavrla pariško konferenco, je bilo tako zvano tržaško vprašanje — sploh vprašanje vse Julijske Krajine. Do zastoja in konfliktov je prišlo, kar zapadne sile tega vprašanja NOČEJO pravilno in pravično rešiti. In rešiti ga je mogoče pravično in pravično le na podlagi jugoslovanskih pogojev, ki so znani vsem našim čitateljem.

Tega ne pravimo radi kakšnega slovenskega šovinizma ali zato, ker nam je teka zibel v Sloveniji. Ako bi na primer Jugoslavija sili na italijansko zemljo — preko stare avstrijsko-italijanske meje — kot na primer sili Italija na jugoslovansko zemljo — na slovensko Primorje in Istrijo etc., tedaj bi je mi ne podpirali, ker smo prav tako proti vsakemu jugoslovanskemu kot proti italijanskemu ali kateremu koli drugemu imperializmu.

V resnici ni potrebno, da je človek Slovenec ali Jugoslovan, da ne bi mogel videti edine prave in zdrave rešitve tržaškega ali primorskega vprašanja po načrtu Titove vlade. Profesor A. J. P. Taylor je na primer čistokrvni Anglež, vendar pa je v svoji brošuri "Trieste" napisal najboljšo kratko razpravo o tako zvanem tržaškem vprašanju in italijanskem imperializmu vis a vis Balkan.

Ce bi bila Bevin in Byrnes s svojimi svetovalci vred pazno prečitala to Taylorjevo brošuro, in če je njima količkaj za pametno in pravično rešitev tega vprašanja, bi med Rusijo in zapadnimi silami sploh ne bilo nobenega konflikta o Trstu in ostalim delom Julijske Krajine. Ampak v našem zunanjem ministristvu so to Taylorjevo brošuro kot tudi ves drugi dokazilni material s strani Jugoslavije enostavno zmetali v koš in skušajo na jugoslovanskih tleh ohraniti čim več italijanskega imperializma.

Zadnje dni smo čitali v neki depeši iz Pariza, da je eden vzrokov za to Byrnesovo in Bevinovo stališče v tem, ako Italija izgubi Trst etc., bo to le voda na mljn italijanskega neofašizma, ki je predvsem le krinka italijanskega imperializma. Torej da se zaustavi ponovni razvoj fašizma v Italiji, je treba ta fašizem "apizati" na račun Slovencev in Hrvatov — na račun Jugoslavije!

S takimi argumenti so tudi "apizali" Hitlerja. Ta mentaliteta je bila sploh jedro tiste nesramne kupčije v Monakovem. "Mare-larski" Chamberlain je lahko že popolnoma strohnel v grobu, toda njegova apizarska politika napram fašizmu na eni in zagrozenega sovražstva do Sovjetske unije na drugi strani še bujne cvete v zapadnem svetu, posebno v krogih visoke diplomatije. Vse to seveda v imenu — "demokracije"!

Uboga demokracija, kako te mučijo in žalijo in kakšne grehe delajo v tvojemu imenu! Prav ta politika je odgovorna, da se je neofašizem zopet pričel dvigati v Italiji že kar odprto. Italijanski fašisti izdajajo že celo verigo svojih listov in v noči na 1. maja so v Rimu celo inscenirali puč na radijski postaji in oddajali svoj manifest po radiu. In temu fašizmu je treba zopet dati ne samo Trsta, marveč tudi večji kos čisto slovenskega in hrvaškega ozemlja!

Kaj bodo v Parizu skuhal v zvezi s tem vprašanjem, še ni znano, ko pišemo te vrstice. Razvidno vsekakor je, ako bi Jugoslavija ne imela na strani Rusije, "trmoglavca" in precej "ajzenpolarne" Molotova, bi bila usoda slovenskega Primorja s Tratom in Istrijo vred že zapetena in naši primorski rojaki še nadalje obojeni v robstvo italijanskega imperializma, ki ni bil napram njim čisto nič manj brutalen in barbarski kot je bil Hitlerjev nacizem. Ampak kot je razvidno, se je Rusija trdno postavila za stališče Jugoslavije in izgleda, da ne bo odnehala. In v tem je upanje — edino upanje!

Naš državni tajnik Byrnes, kateremu je tržaško vprašanje več ali manj španska vas, se je zadnje dni vsaj toliko omeščal, da je sugestiral nekakšen plebiscit. Kolikor je bilo razvidno iz depeš, je Byrnes sugestiral plebiscit le v krajih med "ameriško in in francosko črto". Kakšne so te črte, nam ni znano. V depeši je bilo rečeno, da bi po "ameriški črti" Jugoslavija pridobila nekaj ozemlja na severu — menda na Notranjskem in deloma na Goriškem — v Istri bi ga pa izgubila, ker bi bila meja pomaknjena še bolj vzhodno (!) kot je določena v rapalski pogodbi. Francoska črta je menda nekoliko bolj generozna napram Jugoslaviji, vsekakor pa je razvidno, da vključuje velik kos slovenskega ozemlja, seveda s Tratom vred. Drugo poročilo je govorelo, da se bo Byrnes postavil za tako zvano Wilsonovo črto.

Nova Jugoslavija je vse skozi zastopala stališče, da se je primorsko ljudstvo s Tržačani vred, že odločilo, kam hoče spadati. In odločilo se je s puško v roki v svobodni vojni, v kateri je žrtvovalo čez 40.000 svojih sinov in hčera — to je samo na krvavih poljanah. Zato je tudi pobijala vsak plebiscit. Ampak to stališče bo zdaj najbrže spremenila, seveda pogojno, da plebiscit vključuje vse kraje v Julijski Krajini, ki so formalno še pod Italijo — v coni A in B. Baje je za tak plebiscit tudi Molotov. Nam se vidi, da bi bila to še najbolj pametna rešitev. Naj ljud-

ZAHVALA PREŠERNA
IN VABILO

Chicago, Ill.—Dolžnost me veže, da se lepo zahvalim vsem diletantom, delavcem in delavkam ter vsem posetnikom koncerta zbora Prešerna dne 28. aprila. Priredba je sijajno izpadla v moralnem in gmetnem oziru. Dasi smo pogrešali precej znanih obrazov, je bila dvorana tako polna, da so bili še med programom dodani stoli, da ni bilo treba posetnikom stati skozi obširen program. Mnogo je bilo novih obrazov na tem koncertu, ki so se laskavo izražali o programu ter člane zbora zagotavljali, da lahko računamo na njih poset na bodočih priredbah. Vse točke programa so izvrstno izpadle in splošno zadovoljstvo je bilo čisti iz obrazov navzočih. Tudi plesalci so pohvalili godbo v gornji in spodnji dvorani. Kakor izgleda je bilo v vseh ozirih vse O. K.

Imeli smo goste iz La Salla, Jolietta, Waukegana, Milwaukeeja, in drugod. Severna stran mesta je bila zelo dobro zastopana, kakor tudi sosedne naselbine.

Rad bi se vsem delavcem-delavkam ter vsem sodelovalcem programa pismensko zahvalil, pa bi vzel preveč prostora. Naj velja vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do tako povoljnega uspeha, še enkrat hvala lepa!

Sedaj še nekaj! Znano vam je, da prihodno nedeljo priredi organizacija SANSa prvo obletnično osvojenja Slovenije z obširnimi programom ter pravo zabavo in plesom po programu v dvorani SNPJ na Lawndale in 27 ulica, pričete ob 3. uri popoldne. Ves pribitek gre v gradbeni sklad nadvse potrebne otroške bolnišnice v Sloveniji. Ali je kateri rojak ali rojakinja, ki ne bi bil pripravljen položiti mali dar domovini na zdravstveni oltar, da bi s temi darovi dosegli kot pravi pregovor: "Zrno do zrna, pogača — kamen na kamen palača"? Vendar pa ni namen graditi kako palačo razkošja, pač pa je namen zgraditi poslojce potrebe, v katerem se bo skušalo pomagati do boljšega zdravja nesrečnim mladim žrtvam v stari domovini, a obenem bo to spomenik dobrosrčnosti rojakov in rojakinj iz Amerike.

Vse SANSove postojanke širom Amerike so na delu za prispevke v ta sklad. Radi tega apeliramo, da jim greste na roke, da se čim prej doseže zaželjena kvota. Rojakom in rojakinjam v Chicago in okolici pa ključem: Vsi na SANSovo priredbo prihodno nedeljo popoldne v dvorani SNPJ.—Na svidenje!

Anton Udovč.

Prispevki
za staro domovino
Homer City, Pa.—Tudi v naši naselbini smo imeli priliko videti filme iz naše ljube Slovenije, katere je kazal Mirko Kuhel dne 23. marca v Slovenskem narodnem domu.

Kot govorniki pa so nastopili Kuhel, ki nam je kratko in jedrnat slikal bolečine s krvjo napojene Jugoslavije, dalje br. Vidrih in Srb Miletič, oba iz Johnstowna. Vsi trije so dobri govorniki in človek jih bi kar naprej poslušal.

Med odmorom smo pobirali prostovoljne prispevke. Seve temu pa smo skupaj zbrali \$226.75. Naj omenim, da naša naselbina ni velika. Na seji društva 290 SNPJ smo sklenili, da poljemo znesek \$215.25 v glavni urad SANSa, to pa zato, ker bi radi videli, da bi pomoč čimprej dospela na pristojno mesto. Če bo le mogoče, bomo tudi kaj nabrali za otroško bolnišnico.

Darovali so sledeči: po \$10: društva HBZ, SNPJ in ABZ in Frank Ogorevec. Po \$6: Stojan Knezevich, Steve Kercel, Mike Sudar, Martin Smith, Frank Zevnick, Joč Russ, Frank Arch.

John Penko in Joseph Modic; po \$5: Frank Luksic, Joe Richer, Joe Vidmar, Pete Kercel, George Kosmach, Frank Starina, Louise Rink, Max Stulac, Evan Mlinarich, Pete Gerich, Andy Gombach, John Zele, Tony Luksic, Mike Kosanovich, Eva Kosanovich in neimenovan. Ostali so darovali manjše vsote.

Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujemo, kakor tudi našim rojakom v Johnstownu, ki se trudijo za ta plemenit namen.
Mary Modic.

John Penko in Joseph Modic; po \$5: Frank Luksic, Joe Richer, Joe Vidmar, Pete Kercel, George Kosmach, Frank Starina, Louise Rink, Max Stulac, Evan Mlinarich, Pete Gerich, Andy Gombach, John Zele, Tony Luksic, Mike Kosanovich, Eva Kosanovich in neimenovan. Ostali so darovali manjše vsote.

Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujemo, kakor tudi našim rojakom v Johnstownu, ki se trudijo za ta plemenit namen.
Mary Modic.

Milica Bole

Na sliki je videti MILICO BOLE, doma iz Udmata pri Ljubljani, ki je pobegnila pred okupatorji v planine in se več kot dve leti borila pri partizanih. Njen oče Joseph Bole živi v Manorju, Pa., in je član društva 78 SNPJ 20 let. Njeni trije bratrance—Frank, John in Leopold Bole pa žive, John v Strabanu, ostala dva pa v Detroitu.

POJDIMO NA DELO
ZA NOVIMI NAROČNIKI
NA PROSVETO!

Bellaire, O.—Ker nisem radi boleznih sposoben za težko delo, si kratim čas s čitanjem Prosvete in Proletarca, katere sta edina slovenska lista v tej deželi za pouk in izobrazbo slehernega zavednega delavca in delavke.

Sedaj je razpisana kampanja za nove naročnike na Prosveto. Trajala bo samo šest mesecev in dolžnost slehernega čitatelja je, da pridobi v svoji naselbini vsaj enega novega naročnika in uspeh bo zagotovljen. Bratje in sestre ter ostali zavedni čitatelji Prosvete, podpirajmo svoj list! Prosveta je zadnje čase urejena naprestransko, kar dela čast slehernemu zavednemu čitatelju in naši materi jednoti. Zavijamo rokave in pridobimo čim več naročnikov, da bomo prekoračili določeno kvoto!

Moja kastavska rojakinja Jennie Jordan, tajnica društva 421 SNPJ, piše v Prosveti z dne 28. marca, da izgleda, da ni dosti naših rojakov iz reske okolice pri naši jednoti, ker se le malo kdo oglasi v naši Prosveti. Resnici na ljubo povedano, da temu ni tako. Glavni vzrok, da se ne oglašijo naši rojaki v Prosveti je, ker jih je majhno število naročenih na dnevnik, kajti mnogi ne razumejo dobro slovenskega jezika. Podpisani je želel zvedeti, koliko Kastavcev čita Prosveto in zapisal, če jih je 25 naročenih na dnevnik, da bi spisal dve koloni dolg dopis v kastavskem narečju, malo nižje pa nenamena v pristnem primorskem jeziku. Toda namesto da bi istrski rojaki pomagali, da bi se želja izpolnila, so začeli nekateri dopisniki kar grmeti proti tej malenkostni besedi (v pristnem primorskem jeziku).

Nevihla pa se je hitro poglobila in donisi s podpisni Primorec in Primorka se hitreje. Toda podpisani ni vrgel puške v koruzo in nadaljuje z donisi. V Prosveto pišem že zadnjih 30 let ter poročam o delavskih razmerah in družbi stvareh iz moje naselbine. Z dopisovanjem bom nadaljeval do zadnjega vzdihljaja. Ponovno apeliramo na rojake in rojakinje, da se naroče na dnevnik Prosveto, kajti prepričan sem, da vam ni slovenski je-

zik popolnoma neznan, kakor tudi ne pisanje in čitanje. Sicer pa se človek z dobro voljo hitro nauči jezika, kakor sva se Jennie Jordan in jaz. Poskusite še ostali in kvota 25 kastavskih naročnikov bo dosežena.

V tej okolici je precejšnjo število delavcev na stavki, zopet drugi pa so brez dela radi premogarske stavke. Ze od začetka tega leta divja srditi boj med delavstvom in industrijalci. Po nekod so stavke mirne, zopet druge pa policija neusmiljeno udriha s krepelci po glavah stavkarjev. Ako bi bili delavci vseh strokovnih združenj na volilni dan, kakor so združeni v strokovnih unijah, bi kaj hitro obračunali z današnjim sistemom ter izvolili svoje delavske kandidate, ki bi delovali za koristi vseh delavcev in malih posestnikov. Tako bi delavci dovolj producirali za svoj življenjski obstanek, ne pa za ogromne profite raznih podjetnikov. Louis Pavlinich.

Prav tako je bilo pred 35 leti. Stal sem pri oknu v bolnišnici v Nemčiji kot 17-letni mladenič in gledal skozi, ko so se drugi sprehajali po lepih ravnih in krasnih ulicah. Solze so mi polzele po licih, prav tako kot danes, ko pišem te vrstice. Takšna je življenjska pot delavskega trpinca!

Včeraj je bil tu zdravnik-specialist za pljuča in pregledal bolnike, ki bolehalo na pljučih. Dan poprej je bolničarka fotografirala pljuča vseh takih bolnikov, da potem zdravnik pregleda slike. Ko sem prišel jaz na vrsto, me je vprašal, kaj in kako dolgo sem delal v rudnikih. Povedal sem mu, da toliko let v premogovniških mehkega premoaga in toliko let trdega. Nato me je vprašal, ako sem apeliral za odškodnino, do katere sem upravičen. Odgovoril sem, da sem, da pa nisem ničesar opravil, ker država Pennsylvanija še nima še take postave, da bi delavec dobil odškodnino za bolezen kot je silikoza. Zdravnik se je čudil kakšne governerje voli ljudstvo v Pennsylvaniji. Izrazil se je, da bi morala biti prav Pennsylvanija ena prvih držav, ki bi morala imeti tako postavbo. Država New York jo ima že 12 let. Nadalje je dejal, kje je naša rudarska unija in voditelji kot je John Lewis.

Zdravnik se je o tem predmetu pogovarjal z menoj precej časa. Tako je v državi Penni in še mnogih drugih, ki ne plačujejo nobene odškodnine za take bolezni, vzlic temu pa še najdemo rojake, ki ne morejo prehaliti ameriške demokracije.

Sledeči odstavek pišem že po veliki noči. Mnogi so se veselili praznikov, mnogi pa ne, ker so pogrešali svoje drage, ki so padli daleč na tujih bojiščih. Prejel sem mnogo voščenih kart od mojih prijateljev in znancev. Vsem skupaj se najlepše zahvaljujem!
Michael Ferlin.

SEJA DRUŠTVA 586 SNPJ
Cheswick, Pa.—Naznanjam članstvo društva Mirna dolina št. 586 SNPJ, da se bo vršila seja v nedeljo, 12. maja. Na tej seji bomo nominirali delegata in namestnika za trinajsto konvencijo SNPJ, ki se bo vršila to leto v Evelethu, Minn. Prosim članstvo, da se seje gotovo udeleži v velikem številu. (Prišlo prepozno za srdo.—Ured.)
Anton Savorn, tajnik.

VABILO NA SEJO
Cleveland, O.—Članstvo društva Mir-142 SNPJ je vjudno vabljenbo na prihodnjo sejo, katere se bo vršila v nedeljo, 12. maja; pričetek ob devetih dopoldne v običajnem prostoru.

Na tej seji bomo volili delegate za 13. redno konvencijo SNPJ in sklepali o drugih važnih zadevah—torej bodite na mestu in točni!
Frank Sustarsich, tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA
Kinney, Minn., A. E. G.—V smislu sklepa glavnega odbora Prosveta ne sme prinašati političnih oglasov in tudi ne drugega, če oglašati kandidatur. Te smernice lahko spremenijo le glavni odbor ali konvencija.

SPOMINI
DELAVSKEGA TRPINCA

Fosterdale, N. Y.—Danes je veliki petek in spomin mi je segel daleč nazaj v moja mlada leta. Danes je poteklo 35 let, odkar sem se nahajal v bolnišnici v Nemčiji, dočim se sedaj nahajam v sanatoriju v newyorških hribih. Razlika je le ta, da sem bil v Nemčiji v bolnišnici za poškodbami, ki sem jih dobil v rudniku, ko so mi rovski vozički poškodovali tri prste na levi roki, toda po treh tednih sem se zopet vrnil na delo, dočim se danes nahajam tu za boleznijo, katero sem dobil pri delu v rudniku, namreč za naduho, katere pa danes še ne morejo ozdraviti.

Nesreča, ki me je zadela v Nemčiji, ni bila tako huda, meni pa je bilo vseeno hudo, ker sem bil komaj tri mesece v Nemčiji in sem se znašel v bolnišnici za velikonočne praznike, katerih sem se veselil, kakor so se jih vsi mladi ljudje. Tedaj mi je bilo komaj 17 let.

Tedaj so mi spomini poleteli na moj ljubi dom, k staršem in bratom, katere sem šele zapustil pred tremi meseci. Bil sem žalosten v tujem svetu, še žalostnejši pa sem danes, ko se nahajam v zdravilišču za boleznijo, za katero ni zdravlila.

Na mizi, na kateri pišem te žalostne vrstice, leže velikonočne kartice od mojih ljubih hčera in soproge. Človeka kar nekaj po žilah strese, ko čita taka voščila. Prosim urednika, da priobči te vrstice v listu, ker so zame velikega pomena. Na karti od moje ljube soproge je napisano: "To greet you, dear, at Easter time, to wish you gladness with all my heart, for all my heart will always belong to you!" Moje ljube hčere pa so mi pisale: "To a wonderful dad! Dad, here is a special greeting. It's grand to be sending it to you, not just on account of Easter, but mostly because you are you. This is a good time to tell you that you are a wonderful dad."

Ko človek sedi pri mizi in čita te vrstice, mu počasi prilezejo debele solze po obrazu in četudi bi jih rad zadržal, jih ne moreš.

Prispevki za bolnišnico
Hermine, Pa.—Za otroško bolnišnico v Sloveniji so prispele Slovenski narodni dom v Minniju \$25, društvo 613 SNPJ \$10, drew Bertl iz Darragha \$5, Anton Zornik \$5, skupaj \$90, smo že poprej odposlali.

Sledeče prispevke pa je odbor od hiše do hiše: društvo 154 ABZ \$20; po \$10: Frank Zel, A. Zornik in žena, Anton John Serrro, John Arch in Hilary Stader, John in Mary Rahne, Frances Stravanski, John Stravanski; po \$5: Mrs. Stern, Antonia Mole, Mrs. Urana, Anton in Anna Bo dr. H. L. Highberger, Steve rene, Fr. Repovž in žena, Smolich in žena, Joseph S. Joseph Bates ml., Joseph Klara in žena, Fr. Bregar in Anton Arch in žena, Mrs. V. bas, James White (blaginje First Nat'l Bank), Frank W. Lumber Yard, Valentin Murn, žena, Frank Ropte, Chas. Tr Store, Martin Swelvar, E. Store, James in Mary K. Hermine News, Martin S. Adolph Baloh, Louis in Paul Serrro, Frank Terka in Paul Vullč, Darragh, Pa., Joseph in Gaber Sokol, Lem Hill. Dalje so darovale sebi po \$3, po \$2 deset, po triindvajset in 18 oseb še več vsote. Odbor je zbral \$301.70, poprej odposlano torej znaša skupna vsota \$380.70.

Naša naselbina Hermine je samo 50 slovenskih družin, če vzamemo v poštev vse naše šnje kolekte, moramo priznati da je bil ta odziv hvalevreden. Eden izmed nabiralcev se je glasil tudi pri italijanskih žilah, katere so darovale še vsote, ki so vključene v 18 osebami, kakor zgoraj o čeno.

Nabiralci so člani podružnice SANSa, izvoljeni pa so bili članstva društva 87 SNPJ, biralci so Joseph Pergar, P. Vozel in Anton Zornik. Za je tajnik podružnice 73 SANS Denar je bil odposlan v glavni urad organizacije SANSa v Čagu.

Anton Zornik, poročeval

SEJA PODRUŽNICE
108 SANSa
Detroit, Mich.—Prihodnja podružnica 108 SANSa se bo vršila v nedeljo, 12. maja, pričetek ob pol treh popoldne v prostoru delavskega doma. Udeležite se te seje, ker je zelo važnosti! (Ostalo bo priobčeno pride na vrsto.—Ured.)
Frank Modic, tajnik.

IZ LOKE PRI ZAGORJU
Springfield, Ill.—Prejel pisimo iz stare domovine, iz cer iz Loke pri Zagorju ob v, kjer sem preživel najmlajših mladih dni. Pisala mi je moja nečakinja. Pismo je dobnno drugim iz drugih slovenskih krajev. Prepričan pa da bodo dotični čitatelji Prosvete, kateri prihajajo ali so znani dotični kraji navedenemu pisumu, z zanimanjem prebrali to pisimo, ki se v izrpihki čita "Dragi stric! Predno nadaljem s tem pisanjem, Vas prosim pozdravlja cela naša družina Goršek. Zelo nas je razveselilo, ko smo zvedeli od Filisovič, še živite in ste edini brat moj oče. Gotovo Vas zataja, kako in kaj je bilo ta štiri leta. Sicer pa ste gotovo čitali v sopsih o grozotah in trpljenju časa okupacije.

Veste, mnogo smo prestali, smo bili prizadeti že takrat 1941. Najprvo je bil aretiran meseca septembra brat K. potem sem bila pa jaz in moja sestra v koncentracijsko taborišče Ravenbrück. Tam sem bila 28 mesecev in v tem času bila ob vso obleko. Vse mi pobrali, toda samo da sem bila živa. Koliko družin je bilo po več članov, katere Nemci postavili ob zid in postrelili. Koliko je pri nas bilo otrok, ki so ostali brez staršev. Koliko je požganih vasi!

Ce greš po cesti proti Loharju in Podstenturju, so grobovi na strani glavne ceste, hile postrelani in le malo je družin, ki niso izgubile kakšnega člana. Naše gospe so bili na Lokah in v Kanadi. (Dalje na 2. strani.)

Dolge linije praznih železniških vagonov za prevažanje promoga so zgovorna pričča o majnarski stavki. Pogajanja za novo pogodbo so naselila na čeri, ko so operatorji odbili zahtevo Lewisa za ustanovitve bolniškega sklada pod kontrolo rudarske unije.

IZ URADA

Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3035 W. 28th Street, Chicago, Ill.

PRISPEVKI V SKLAD OTROŠKE BOLNICE

SEZNAM ŠTEV. 4

Table listing donors and amounts for the Children's Hospital fund. Includes names like 'Društvo št. 264 SNPJ', 'Društvo "Nas dom" št. 50 SDZ', etc.

Table listing donors and amounts for the Industrial Center of the Soviet Siberia fund. Includes names like 'Društvo št. 665 SNPJ, Pittsburgh', 'Društvo "Cavaliers" št. 741 SNPJ, Burgettstown', etc.

Gotovine skupaj v skladu do 30. aprila 1946 \$40.178,47
Obljubljene vsote (pledges) 17.000,00
Skupaj \$57.178,47

Chicago, Illinois, 30. aprila 1946. MIRKO G. KUHEL, tajnik.

Industrijska središča sovjetske Sibirije

Docent M. Akimov
Ker ima Sibirija bogata ležišča raznih rudin, so se v letih sovjetske oblasti v nji močno razvile vse panoge sovjetske industrije. Oživila sta poprej neprehodna tajga in mrzla tundra. Zgrajene so bile nove naselbine in mesta. Sibirija je dobila več novih cestnih železnic, tovarn in delavnic, pa tudi več velikih industrijskih središč.

V stepnem delu Altajskega kraja, v njegovem središču Barnaulu, se je razvila velika tekstilna, sladkorna, usnjarska in strojarska industrija. Mestece Rупcovsk se je razvilo med vojno v središče izdelovanja traktorjev.

Na slikovitem obrežju reke Jenisej, tam, kjer se križa reka z železniško progo, leži središče prostranega Krasnojarskega kraja, mesto Krasnojarsk. Iz majhnega mesta se je razvil Krasnojarsk v veliko industrijsko središče Vzhodne Sibirije. Tudi tu so nastala velika industrijska podjetja.—Krasnojarsk je znan z zdaj zlasti po tovarnah za izdelovanje rudniške opreme, po lesnih in papirno-celuloznih kombinatih, po velikih hladilnicah in mlinih, prav posebno pa po pridobivanju zlata. Med vojno je dobilo mesto tako velika industrijska podjetja, kakor so tovarne za izdelovanje težkih strojev, v katerih izdelujejo poleg strojev za težko industrijo tudi lokomotive in kombaje.

Ob reki Angari, 66 km od nje-nega pritoka iz jezera Bajkal, leži mesto Irkutsk. To je kulturno središče Vzhodne Sibirije, ki ima univerzo in več višjih šol. Irkutsk je središče industrije za izdelovanje naprav rudniške industrije in naprav za pridobivanje zlata. Onstran Bajkala se je razvilo iz skromnega mesteca Vrhnejudinska središče Burjatomongolske avtonomne republike mesto Ulan-Ude. V zadnjih 15 letih so bile zgrajene v mestu tovarne za izdelovanje lokomotiv, velika steklarina, podjetja lesne industrije, ovčjih kož in še več drugih industrijskih podjetij.

Dalje proti vzhodu, sredi gor in smrekovih gozdov, se je razprostrlo mesto Čita, ki se je v njem zadnja leta industrija tudi zelo razvila. Čita ima velik laboratorij za pridobivanje zlata, tovarno usnja, tovarno za strojenje ovčjih kož in še kaj drugih industrijskih podjetij. Naštel sem samo najvažnejša mesta zapadne in vzhodne Sibirije, število novih mest, zgrajenih v zadnjih dveh desetletjih, je pa zelo veliko. Med vojno industrijska dejavnost Sibirije ne samo da ni prenehala, temveč se je še bolj razvijala, kajti vzhodne pokrajine Sovjetske zveze so morale vedno bolj pomagati narodnemu gospodarstvu dežele, ker so bile začasno izločene iz njega tiste pokrajine, ki so jih bili zasedli fašistični osvabljenci. Sibirija je bila postala baza za industrijska podjetja, preseljena z zapada, obenem je pa dobila med vojno tudi mnogo novih tovarn.

Zdaj se pripravljata petletni načrt za obnovo in izgradnjo narodnega gospodarstva ZSSR, ki bo prinesel nov polet v vzpon za nadaljnji razcvet sovjetske Sibirije in rast njenih industrijskih središč.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)
Naši partizani so jih večkrat napadli in zelo je pokalo okrog hiš. Ponoči so pa Nemci udirali v hiše ter preiskavali. Naši lepi hribovi so pokopališča naših slovenskih fantov in mož. Vsi hribovi so napojeni s slovensko krvjo. Ne morete si sploh misliti, kaj je delal pri nas okupator, čeprav ste čitali ali pa sedaj citate po časopisih. Se pripravite, da vam, da mi kaj kmalu odpisete in Vas lepo pozdravljam. Vaša nečakinja Mici Goršek. Komentar je nepotreben. John Goršek.

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

Koledar Osvobodilne fronte

Slovenski knjižni zavod je izdal knjigo "Koledar Osvobodilne fronte za l. 1946—leto obnove in dela." Knjigo je uredil Ignac Koprivec, zaglavja je napisal Slavko Pengov. Sodeluje 56 javnih in kulturnih delavcev z različnimi prispevki. Koledar je ukusno opremljen, po vsebini izredno bogat in nudi vpogled v važna sodobna vprašanja vseh področij. Gradivo je zelo obsežno. Kvaliteta dela je tako visoka, da ima koledar v resnici trajno vrednost.

Prve strani knjige prinašajo fotografije naših političnih predstavnikov. Koledarskemu delu sledijo politični, vojaški, gospodarski, kulturni, verski in informativni članki. Članki in razprave političnih voditeljev maršala Tita, Edvarda Kardelja, Josipa Vidmarja, dr. Marjana Breclja in Zorana Poliča so v glavnem ponatisi. Vsebujejo gradivo, ki je temeljne važnosti za zgraditev naše ljudske oblasti in nove države. Nadaljnji politični članki posegajo v razna politična vprašanja. Tako govori Janez Hribar o boju kmetov za staro pravdo in poudarja, da se začena z agrarno reformo nova doba za našega kmeta, Boris Zherl prikazuje borbo jugoslovanske reakcije proti pravcam ljudskih množic, politično brezpravnost in narodnostno vprašanje v stari Jugoslaviji. Gaber opozarja na naloge in sodelovanje ljudstva pri izgradnji države. Ivan Bratko daje nasvete za pravilno in uspešno delovanje ljudskih odborov. Cene Logar podaja razvoj organizacije Osvobodilne fronte in analizira pridobitve osvobodilne borbe. Erna Muserjeva piše o sodelovanju naše žene v osvobodilnem boju, o njenem novem položaju in nalogah.

Vojaški članek Dušana Kvedra označuje glavne razvojne stopnje naše vojske. Dušan Pirjevec prikazuje politični in oboroženi boj primorskega ljudstva za svobodo. Gospodarski članki se dotikajo vseh panog gospodarstva. Stane Ozvald govori o razvoju naših industrijskih obratov v preteklosti in v dobi po osvoboditvi ter kaže perspektive za bližnje bodočnost. Inž. Kernič in inž. Zumer govorita o pomenu rudarstva in kovinarstva v našem gospodarstvu ter o dolžnosti rudarskih in železarskih strokovnjakov. Inž. Tomazič razpravlja o pomenu in delu tehničnih baz pri obnovi, Edo Ravnikar o vlogi provizorijev pri reševanju stanovanjske krize, Milan Dolenc o nalogah veterinarjev pri dvigovanju živinoreje. Gaber podčrtava pomen, ki ga bo imel dvig proizvodnje dela na vseh področjih za ljudstvo. Nadaljnji članki govorijo o sistematičnem ustanavljanju kmetijskih strojnih postaj, o pomenu zavarovanja kot socialne gospodarske ustanove, o osnovnih načelih zadrugištva itd. Kulturni članki pričajo o vplivu osvobodilne borbe na razvoj naše kulture. Cene Kranjc poudarja velike zasluge partizanov za svobodo. Dušan Moravec govori o odsevu partizanske borbe v naši književnosti in označuje one literarne vrstni, ki so se v ustvarjanju partizanske besedne "umetnosti" najpogosteje pojavljale. Dore Klemenčič slika delo umetnikov-partizanov in zaključuje članek z mislijo, da je cilj partizanskih umetnikov zgraditev novega, resnično ljudskega umetnika. Poseben članek daje glavne smernice za našo kulturno delo. Venčeslav Winkler podaja razvoj šolstva v zadnjih letih in govori o novem tipu šole. France Kosmač piše o organizaciji radijske službe in o pomenu radija za dvig ljudske prosvete. France Brenk prinaša pregled sovjetskih filmov, ki smo jih gledali v Ljubljani od osvoboditve do konca minulega leta; Stane Mikuž pa govori o vrednosti slovenskih kulturnih spomenikov in o naši dolžnosti, da jih ohranimo v bodočnosti. Informativni članki prinašajo podatke o vojni škodi v Jugosla-

Med besedilom so reprodukcije umetniških risb in podobe naših umetnikov-partizanov Božidarja Jakca, Franceta Miheliča, Nikolaja Pirnata, Dragota in Nandeta Vidmarja, Doreta Klemenčiča, Iveta Šubica, Vita Globočnika in Alenke Gerlovičeve. Podoše prikazuje prizore iz življenja in partizanski borbi, v taboriščih in po osvoboditvi pri delu za obnovo.

Koledarski del se je izdajatelj manj posrečil. Vsakemu mesecu sta določeni dve strani z običajnim pregledom dni in s podobami, ki predstavljajo pomembne dogodke iz naše borbe v tistem mesecu. Podobe spremljajo prilžnostni verzi, ki pa vsebinsko ne ustrezajo povsod slikam. Tudi se pesniku in slikarju ni posrečilo vedno izgrati dogodke, ki bi bil bistvenega pomena za tisti mesec. Vsak mesec ima pregled spominskih dni.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim knjige lahko rečemo, da ne nismo imeli koledarja, ki bi nudil ljudstvu toliko prestežga in bogatega gradiva kot "Koledar Osvobodilne fronte." S. M.

Požrtvovalnost delavcev iz Rogoške Slatine

Delavci in nameščenci steklarske tovarne v Rogoški Slatini so v nedeljo dne 10. marca prostovoljno delali za pomoč kozjanskim kmetom. Za obnovo požgane vasi Mošnje pri Radovljici 10 tisoč dinarjev, za partizanske sirote in stare steklarje 17.550, za zimsko pomoč vojski 4.000, za partizansko bolnišnico 4000 dinarjev. Prispevali so tudi za tiskovni sklad "Ljudske pravice" 6000, za tiskovni sklad za Primorsko 4000, za ljudsko knjižnico v Rogoški Slatini pa 3000 dinarjev.

Most preko reke Jadar pri Solinu izročen prometu

Prometu je izročen most preko reke Jadar pri Solinu, ki so ga Nemci pri umiku l. 1944 popolnoma porušili. Novi most je širši od starega. Dolg je 30 m, širine ima 7 m za vozni promet in 75 cm širok hodnik za pešce.

Predsednik Truman je skupaj s poljedelskim tajnikom Andersonom (levo) in La Guardiajem, načelnikom UNRRA, ugrizal Američane po radiu, naj jedo manj in ne mešajo proč ostankov, da bodo lahko dobili kosček kruha tudi milijoni v lačni Evropi in Aziji, ki stradajo in jim pretči smrt od velike lakote.

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz ručine prevel
JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

"A jaz ti vseeno nekaj dam ... Počakaj tu!" Nazarka je umolknil. Olenin je tekkel v svojo sobo in prinesel kazaku deset rubljev.

"Saj nič ni bilo; a vseeno, jaz sem kriv, tukaj ti nekaj dam. Samo, za božjo voljo, da nihče ne zve! A nič ni bilo ..."

Nazarka je bil prišel to noč v vas po Lukaškinem naročilu, da bi priskrbel prostor za ukradenega konja, in ko je šel domov po ulici, je zaslišal ob praporsčakovi hiši korake. Drugo jutro se je vrnil k četi in bahaje pripovedoval tovarišem, kako spretno je vlovil deset rubljev.

Drugo jutro se je videl Olenin z gospodarjevimi, a nihče ni vedel ničesar. Z Marjanko ni govoril, in ona se je samo porogljivo smehljala, kadar ga je pogledala. Noč je prebil zopet brez spanja, je bil nalašč do večera na lovu in potem je šel k Bjeleckemu, da bi ubežal sam pred seboj. Bal se je samega sebe in dal si je bil besedo, da ne pojde več h gospodarjevim.

Naslednjo noč je vzbudil Olenina narednik. Olenin se je razveselil tega naključja in ni se mislil več vrniti v vas.

Pohod je trajal štiri dni. Poveljnik je želel videti Olenina, s katerim je bil v sorodstvu, in mu predlagal, naj ostane pri štabu. Olenin je odklonil; ni mogel živeti brez svoje vasi in je prosil, da bi se smel vrniti tja. Za udeležbo na pohodu so mu podelili vojaški križec, ki si ga je bil prej tako želel. Zdjaj je bil popolnoma ravnodušen nasproti predlogi za častnika, ki še vedno ni imela uspeha. Jahal je brez nezgode z Vanjušo v vas in dospel tja nekoliko ur pred svojo kompanijo.

Olenin je presedel ves večer na stopnicah in gledal za Marjanko. Vso noč je zopet brez cilja, brez misli hodil po dvorišču.

XXXIII.

Drugo jutro se je Olenin pozno prebudil. Gospodarjevih ni bilo več doma. Ni šel na lov in zdaj je segel po knjigi, zdaj šel ven na stopnice in se vrnil zopet v sobo in se ulegel na postelj. Vanjuša je mislil, da je bolan. Proti večeru je Olenin vstal, pričel pisati in pisal do pozne noči. Napisal je pismo, a ga ni odposlal, ker bi itak nihče ne razumel tega, kar je hotel povedati, in tudi nikomur ni bilo za to, da bi ga razumel, razun Olenina samega. Evo, kaj je pisal:

"Pišejo mi iz Rusije pisma polna pomilovanja; boje se, da poginem, ker sem se zakopal v to samoto. Ljudje govore o meni: on se bo pokmetil, od vsega se je odtegnil, začel bo piti in nazadnje napravi še to neumnost, da se oženi s kako kazakinjo. Ni zastoj—govore—je rekel Jermolov (ruski general): kdor prosluži deset let na Kavkazu, se ali zapije ali pa se oženi z malo pridno žensko. Kako strašno! Zares, jaz bi se ne smel tu pogubiti, ko bi me vendar mogla doleteti velika sreča, da postanem mož grofice B*** ali komornik ali maršal plemenitavev.

Kako zoprni in pomilovanjavredni se mi zdite vsi! Vi ne veste, kaj je sreča in kaj je življenje! Treba enkrat izkusiti življenje v vsej njegovi naravni lepoti. Treba videti in zapo-

pasti to, kar vidim sleherni dan pred seboj: večni, nedostopni sneg gor in veličastno žensko v tisti prvotni lepoti, v kateri je morala iziti prva ženska iz rok svojega stvarnika, in potem se jasno pokaže, kdo se uničuje, kdo živi v resnici ali v laži: vi ali jaz. Ko bi vi znali, kako ostudni in pomilovanja vredni se mi zdite v svoji zaslepljenosti!

Čim si namestu svoje kože, svojega gozda in svoje ljubezni predstavljam tiste salone, tiste ženske z namazanimi kodri pod podložnicami, tiste skrivne in klavirne ude in tisto salonsko blebetanje, ki naj bi bilo "razgovor" in ki nima nobenih pravic do tega imena — me popade neznošen gnus. Pred očmi mi stoji tisti topi obraz, tiste bogate neveste z izrazom v obrazu, ki govori: "Nič za to, ti smeš, le pridi, čeprav sem bogata nevesta"; tisto posajanje in presajanje tvoje osebe zdaj k tej zdaj k oni; tisto predrzno zvodničanje parov in tisto večno spletkarjenje in laganje; tista pravila — komu daj roko, komu pokimaj, s kom govori; in slednjič tisti večni dolgčas, ki tiči v krvi in prehaja od zaroda za narod (in vse s polno zavestjo, s prepričanjem, da je neobhodno tako potrebno). Pojmite vendar samo eno ali verujte samo v eno! Treba videti in pojmiti, kaj je resnica in lepota, in v prah se razleti vse, kar govorite in mislite, vse želje, ki jih gojite za mojo in za svojo srečo. Sreča — to se pravi: živeti s naravo, videti jo, govoriti z njo. "Bog varuj, on se bo še oženil s preprosto kazakinjo, on se bo popolnoma izgubil za svet," tako, si mislim, govore o meni z resničnim sočuvstvom. Jaz pa želim samo eno: da bi se povsem izgubil v vašem zmislu; želim, da bi se oženil s preprosto kazakinjo, in se le ne upam tega, ker to bi bilo preveč sreče, česar nisem vreden.

Tri mesece je tega, odkar sem prvokrat videl kazakinjo Marjanko. Pojmi in predsodki onega sveta, iz katerega sem izšel, so bili še sveži v meni. Takrat nisem verjel, da bi se mogel zaljubiti v to žensko. Občudoval sem jo kakor gore in nebo in nisem mogel, da bi je ne občudoval, ker je bila lepa kakor gore in nebo. Potem sem čutil, da je uživanje in lepe postalo potreba v mojem življenju, in vpraševal sem se: ali jo ljubim ali ne? A našel nisem v sebi ničesar podobnega temu, kakor sem si predstavljati to čuvstvo.

Resnično moje čuvstvo ni bilo podobno ne dosadnosti nad samskim življenjem ne želji po zakonu, niti ne platonični ljubezni in še veliko manje polteni ljubezni, ki sem jo izkusil. Imel sem potrebo jo videti, jo slišati, vedeti, da je ona blizu, in sem bil, če ne srečen, vsaj miren. Po večeru pri Bjeleckem, na katerem sem bil z njo skupaj in sem se je dotaknil, sem začutil, da je med med menoj in to žensko nepretržna, čeprav nepriznana vez, proti kateri se je zaman boriti. A jaz sem se še boril; govoril sem si: "Ali res morem ljubiti žensko, ki nikdar ne bo umela duševnih interesov mojega življenja? Ali res morem ljubiti žensko samo zaradi njene lepote, ljubiti ženski kip?" Tako sem se vpraševal; a ljubil sem jo že, dasi še nisem zaupal svojemu čuvstvu.

(Dalje prihodnjik.)

Ljudska oblast v Libelčah

Preihov Voranc

Po dolgem času sem spet imel priložnost, videti Libelčice, najsevernejšo vas na Slovenskem, če mislimo našo ljudsko republiko. Lep in rodovitven je libelčki "podon," kakor pravijo prostoru med Dravo in Libelško gorou. Ze od nekdanj živ tam ponosen in premožen rod. Pozna se mu, da je to star rod, kajti Libelčice so bile na Koroskem tostran Drave najstarejša fara. Iz mežiške doline so včasih nosili mrličke pokopavat v Libelčice in so pogrebci vedno počivali na Strojni. To je bilo včasih, ko še ni bilo ne fašistov, ne partizanov, ne okupatorjev. Tedaj še tudi ljudske oblasti ni bilo.

Danes imajo Libelčičani ljudsko oblast, ki se ji pokorijo, ki jo nekateri tudi spoštujejo, drugi pa jo preklinjajo, ker jim predpisuje cene za razne pridelke, kar včasih ni bilo. Hvala bogu, veliko kaj sedaj tudi ni za prodati, kajti nekaj je spravil iz dežele okupator, ki ga naj vrag vzame, nekaj so pohodili in uničili ustaši, ki so bežali pred Titov gor za Dravo, nekaj so vzeli partizani in tako naprej. In tako se z ljudsko oblastjo še nikako izhaja.

Libelčice so bile vedno zelo narodno zavedne. Posebno so znane iz dobe koroskega plebiscita; ko so si priborile priključitev k Jugoslaviji, čeravno so bile pri-

ključene glasovalni con in so z drugimi Korosci vred. izgubile plebiscit. Potem pa so bile dvajset let zapuščene in prepučene petokolonajski propagandi, njihovi sinovi so umirali za malarijo po Makedoniji in tako se je zgodilo, da se v naši veliki osvobodilni borbi niso tako znašle, kakor bi bilo od tega kraja pričakovati. Veliko več libelčičkih sinov je padlo v nemški vojski, kakor pa pri partizanih. Je že bog tako hotel in sedaj ne pomaga nobeno tarnanje.

Če se pripelješ v vas od vzhodne strani, odkoder se edino da priti vanjo, misliš, da si prišel v kako prusko naselbino. Vse boljše hiše so zidane v nekakem tujem, pruskem slogu, kajzijo jih neokusni oboki iz surove, rdeče opeke. Drugače je seveda vse lepo urejeno, vse napredno, skratraj vsaka druga hiša ima svoj mlin na električni pogon, vse je snažno in odlično. To so ostanki iz stare Avstrije, medtem ko stara Avstrija ni mogla prodrati do libelčičkih src, ko so prebivalci ostali kar so bili, je tuji duh prodiral vanje na drugi način, s tujim okusom, s tujim napredkom. Sola je še iz tistih dob taka, da je v okraju še dolgo ne bomo dobili podobno lepe. So si pa klub temu tudi Libelčice postavile neminljivi spomenik v naši osvobodilni borbi,

Na Libelški gori stoji mogočna Sabodina kmetija. To je bila partizanska postojanka. Nemci so jo požgali do tal in zmetali v ogenj vse domačine, skupaj šest oseb, ki so živi zgoreli. Ta žalostni kres se je videl po vsej laboski dolini gori do Malih Tur. Našemu narodu je bil kres vstajanja, moči, nemškemu pa večna luč.

Znano je, da so v Libelčah rž, ajda in krompir doma. Človek bi bilo od tega kraja pričakovati, da bo ljudje pisali po teh pridelkih. Da boš našel kakega Ržničnika, kakega Ajdovca in morda še kakega Krompirnika. Kakšnega vraga še. Vsaj poloviča domačinov, pravih Libelčanov, se piše: Pšeničnik.

Žena toži za možem, ki so ga mobilizirali partizani in ga ni več nazaj. Ta nesrečna ljudska oblast pa ne da nobene podpore. Kako se je pisal nesrečnik?

"Pšeničnik Franc."

Hčerka, ujeta partizanka, je izginila v Nemčijo. Kako se piše?

"Roza Pšeničnik." Sin je ujet v Rusiji, ker je bil v nemški vojski. Kako se piše?

"Ivan Pšeničnik, prosim vas." Nekdo je zaprt od ljudske oblasti, ker je sodeloval z okupatorji. Kako mu je ime? "Peter Pšeničnik." Pšeničnik in Pšeničnik. Pa pogledimo nekoliko po teh Pšeničnikih. Libelčice so imele lani še to srečo, da je obrodilo

sadje, in da so ljudje naprešali nekaj mošta. Mošt pa na Koroskem nekaj pomeni, ker ni vina in zato so letos ceste in steze po nebliških podnih in gorah zelo izhojene. Vse stika za moštom. Tudi mene je mošt prignal v Libelčice.

Najprej se zaženemo proti Korešniku. Izgleda, da pri hiši žena nosi hlače. Korešnik sedi pri peči in pije mošt že zjutraj. Žena se pritožuje, da mož ni pri sebi. Pred dnevi ga je izpustila iz hiše na Prevalje in posledica je bila, da je gredeč prodal dva polovnjaka mošta po 18 din liter. Domačijo bo vrag vzdel, ker si je v tako škodo prodal.

"18 din je vendar lepa cena. Ljudska oblast je vendar določila ceno po 14 din liter. Torej je to že črnoborzijska cena.

"Kakšna črnoborzijska cena. Kaj ta ljudska oblast ve, kako danes kmetu gre. Ljudska oblast je v Ljubljani, mi smo pa v Libelčah." Žena ima prav. Naposled se delavec, ki se ob malicah vseda za mizo, za vse to ne briga. Njegova briga je, ali je kaj v litru, ali ni ničesar v litru. Po tem se ravna. Zato se spustimo v barantijo. Mož, ki ni pri pameti, bulji v pisnike, žena pa trdi, da ne more potegniti mošta iz soda, ker je pre slab cug, to je priprava za vlečenje mošta iz sodov.

"To pa jaz imenitno znam. Grem jaz z vami," se ponudim jaz, ko stari izkušenec.

V tem hipu se dvigne mož, ki ni pri pravi pameti, vzame pisnik in se odpravi sam po pijačo, ki jo kmalu pricitra iz kleti. Mošt je salamensko dober.

"Koliko hočete za liter?" bi rad zvedel jaz.

"20 din za liter pa mir besedi," odloči žena. Mož, ki nima dovolj pameti, se vsede zopet za pisnik.

"Moj bog, me bodo ja zaprli zaradi navijanja cen," se brani kupec odkritosrčno, ker bi rajši plačal 10 din za liter kakor 20 dinarjev. Toda žena se ne vda.

"Zakaj ste tako proti ljudstvu. Lani je bilo po koj dobro, ko smo vas volili pri volitvah. Prihodnjik vas ne bomo več volili."

Hvala bogu, da imam pri sebi prijatelja, da lahko on prevzame odgovornost za tako nakupno ceno.

Pri Korešniku so zaenkrat pomirjeni. Korešnik zopet lahko ni pri pravi pameti in dalje bulji v možovni pisnik na štedilniku, mi pa se zaženemo dalje po Libelšči gori. Povsod ista pesem, povsod mošt in kak mošt. Čist kakor zlato in marsikatero vino se lahko skrjuje pred tako pijačo. Pri Očvaku smo za spremembo pilf črničev. Naposled se je pot z ledom vred začela zibati pod nogami in s trudom smo se pririli do kmeta Riedlna na drugem pobočju Libelške gore. Tudi po krepkem počitku in temeljtem okrepčilu pri tem našem kmetu se zanesljivost poti ni zboljšala, čeravno na tem koncu ni bilo več ledu, ampak se je še huje zibala.

Kljub temu smo le prišli do Komeša in dalje do Skorleja in do Šubernika, kjer nam je bližnja državna meja zaprla pot. Kmetje na Libelški gori so taki, kakor povsod drugod na Slovenskem. Nezaupljivi so, ker so bili zmerom goljufani in verjamejo le, če se prepričajo, kako se dela. Vojna jim tudi tukaj ni prizanesla, čeravno ta konec naše zemlje ni bil tako udarjen kakor drugi kraji na Slovenskem. Enemu je vzeta to, drugemu drugo in zdaj rane še niso zaceljene. Pri hišah so večnoma vdove, kajti možje so jim padali v nemški vojski in tu in tam je kdo izginil tudi pri partizanih.

Pri Skorleju glihamo za mošt. Mati je trda, ali se da pogovoriti za dve sto litrov.

"Ne, sto litrov ga damo, več pa ne. Mora biti še za dom!" se vtakne mladi dečko odločno vmes. To je domači sin, osemnajst let star. Mati se koj vda in ko skušamo ugovarjati, nam pojasni s svetlimi očmi:

"Ta je bil pri partizanih."

"Tako je. Tudi za dom mora biti, za kaj smo se pa potem borili."

Same prastare hiše, s prastarimi vežami in kuhinjami. Veže so tlakovane s kamnom iz Libelške gore in tlaku se pozna, da je že nešteto rodov vtisnilo sledove vanj. Škoda, da človek nima časa, da bi pokukal na izbo (podstrešje), kjer bi lahko odkrili tisočletno socialno zgodovino Libelč.

Naposled se spustimo po bregu do vasi. Poleg stare cerkve stoji še prastara kostnica. Na drugi strani Drave sveti še sonce s turbobnim, večernim bleskom. To je že Avstrija, a je še naša zemlja. Tam je zemlja že kopna, kopna je tudi dolina. Ali narava je še mrtva. Po sredi doline se lesketa v širokem koritu voda Drava. Korito je polno, ker sega voda do tukaj iz trabreškega jez. Tam bo kmalu zarigalo po naši zemlji 20,000 konjskih sil, da bo veselje. Na levo pod Libelčami je spet jez in tam čaka spet 20,000 konjskih sil, da bi jih kdo vklenil v proizvodnjo za dobrobit človeštva. Mi verujemo, da jih bomo prej ali slej vklenili mi, kadar bo enkrat rešeno korosko vprašanje.

Potem smo že v vasi, kjer se vlegajo že prve sence. Iz nekkih hiš vihrajo slovenske zastave, kdo ve od kake priložnosti. Na pragu hiše krajevne ljudske odbora stoji tajnik Jaka Riedl, star borec za libelške pravice. Ko pridem do njega, mi pravi:

"Poglej tamle tisto hišo. Tam je pri Brozu. To je Titov rod. Brozi so bili splavarji in še ni sto let, ko je neki Brozov splavar ostal na Hrvaškem in se prženil nekam pri Varaždinu. To je Titov praded. Le pogledj, kaj so Libelčice, vi pa mislite, da so zadnje na svetu."

Tako je: vsi Libelčičani so prepričani, da izhaja Titov rod iz njihove tihe vasi ob Dravi.

Libelčice niso zadnje na Slovenskem. Take so, kakor vse druge vasi. Teško živijo, delajo, trpijo, zraven pa trdno upajo v našo ljudsko oblast in v lepšo bodočnost naše domovine.

Libelčice so naše.

Državna založba Srbije v prvomajskem tekmovanju

Belgrad, 14. marca (Tanjug).—Pri vstopu v prvomajsko tekmovanje je državna založba Srbije obljubila, da bo v treh mesecih od februarja do maja izdala 56 različnih knjig in brošur na 11 milijonih tiskarskih polah.

Poleg učnih knjig in drugih del, ki redno izhajajo, bodo natisnili tudi "Zbrana dela srbskih realistov ljudske knjižnice" in "Življenje pedagoške knjižnice." Nadalje tiskajo "Španija med smrtjo in rojstvom," ki jo je napisal Merina Bihalji, "Zbrane pripovedke" od Branka Čopića, "Gledališke kritike," ki jih je napisal Velibor Grigorič in "Zbrane strani" od Dositeja Obradovića. Najmanjša naklada bo 8000 izvodov. Ljudske izdaje knjižnice "Znanost in življenje" ter druga cenejša dela pa bodo tiskali v 50,000 izvodih. Naklada učnih knjig je še večja. Tako bodo tiskali čitanke v 120,000 izvodih.

Razni mali oglasi

\$200.00 MONTH

for qualified Girl to work in office of Freight Terminal. Must be able to type and keep simple set of books. 111 W. WASHINGTON ST. Room 812

Razni mali oglasi

100 DEKLET ZA DELO PRI Radio

SVETLO, ČISTO, LAHKO DELO STALNA SLUŽBA KRATKA 4 TEDENSKA PLAČANA UČNA DOBA

71c-76c

IZKUŠENA DEKLETA TAKOJ OD ZAČETKA PO

83c

AVTOMATIČNO POVIŠANJE DO

94c NA URO

MOTOROLA GALVIN MFG. CORP. 4545 W. Augusta Blvd.

1000 North blizo Cicero Avenue USLUŽBENCI SO DELEŽNI POPUSTA PRI NAKUPU RADIA

Razni mali oglasi

IŠČEM ŽENSKO SLUŽKINJO
Rad bi dobil žensko srednje starosti, Slovenko ali Hrvatko, naprednega mišljenja z ne več kot dvema otrokoma, za domačo hišna dela. Imam svojo farmo z električno razsvetljavo v srednjem Wis. Poznej, ako se sporazumeva, tudi ženitev ni izključena. Plača po dogovoru. Tajnost jamčena. Pišite na naslov: SLOVENEK, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill. —(Adv.)

GENERAL HOUSEWORK EXPERIENCED
Plain cooking. Assiat 2 children Own room & bath Other help HYDE PARK 8590

WOMAN—PROTESTANT NOT OVER 45
Capable plain cooking General housework 2 adults. Stay VILL. 5177

FLOWERS
SEND TO THE SICK

MAN WANTED
For watchman & light porter work. Living quarters furnished. Excellent opportunity for married man. No objection to children. PILSEN LUMBER CO. 2201 So. Laflin St.

ELEC. DRILLS
Air compressors. Small tools. Grinding discs, motors. Sheet shelving. Parts bins. Valve refacer. 1,000 wood parts boxes, 10c ea. Magnet wire. Battery charger. 4632 N. Clark. ARDMORE 3000, 9-6 p. m.

Slovene Records

10-inch records 79c COD, plus postage
B-001 Ringelapil, polka Vesela vloga, polka
B-002 Zidana Marela, polka Zeleni hribi, valček Toni Omerzo Orchestra
C-411 Prijateljema polka Po polji vsa ne sprahajala, val. Kusa's Orchestra
C-1120 Beer Barrel polka Heteria polka — Emilia polka Sula's Muzetto Orchestra
V-28025 Po jezuru blia Triglava Oh, oh, ura se bje
V-28026 Jurji Benko vzemi Lenko Pobje nam star šele 18 let
V-28027 Pa kaj to more biti Mene pa glava boli
V-28028 Mlinar, narod. pesem Vai so prihajali Mirko Jelatin, tenor
12-in. records \$1.25 COD, plus postage
V-73001 Zlata poroka, Del 1. Zlata poroka, Del 2.
V-73002 Kadra imajo vsi Jožeti god Botrinja, Christening party "Adria" in Hojer Trio
Write for free catalogue of all new SLOVENE RECORDINGS to PALANDECH'S 536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

Razni mali oglasi

GIRLS EXPERIENCED FOR HOUSEWORK
Capable plain cooking Stay \$30 a week VILLAGE 2949

MAIDS—2d WORK EXPERIENCE PREFERRED
but not necessary Willing, cheerful. Pleasant Good salary. SUP 6990

WANTED—EXPERIENCED WOMAN COOK
For breakfast only. From 9 AM. No Sundays. WYMAN'S CAFETERIA 721 N. Clark St.

GIRLS—OPERATORS!
For pressing shirts, mangle & packing shirts. No experience necessary. We teach you. Steady work; good pay. STEVENS WET WASH LAUNDRY 3001 W. 51 Street

TYPISTS FOR GENERAL OFFICE WORK
Traffic experience preferred Apply TRAFFIC BUREAU ALEXANDER GOLBUS CAN 1425 So. Racine

WOMEN—GIRLS for Bindery Work
Steady Employment - Full Time 40 hours per week Time and one half over 40 Paid vacation Sickness and Hospital Insurance nominal cost.

International Tag & Salesbook Co
319 N. Whipple St.

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST!
Telefon kompanija ima takih prilik za

HIŠNICE (JANITRESSES)
Takoje od začeta plača 72c uro, po treh mesecih 77c in čine po šestih mesecih po 82c uro

ŽENSKJE ZA ČIŠČENJE V VSE DELIH MESTA
Delovne ure od 5:30 pop. do ure ponoči.

Oglasite se pri **ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY**

v upovalnem uradu za iskanje v prtiličju 309 W. WASHINGTON ST.

V Prosveti so dnevne vest. Ali čitate vsak dan?

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto v prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveta stane vsak enako, vs član ali družina \$6.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri azenemtu \$1.20 na štiri mesece, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrzoka več, če se želite pridružit članu ali družini. List Prosveta je vasa lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

Cena listu Prosveta je:
Za Zdrui, države in Kanado \$6.00 Za Chicago in okolice je \$7.50
1 tednik in 4.80 1 tednik in 6.30
2 tednika in 9.60 2 tednika in 12.60
3 tednike in 14.40 3 tednike in 18.90
4 tednike in 19.20 4 tednike in 25.20
5 tednikov in 24.00 5 tednikov in 31.50
Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto. List, ki je vasa lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
Priloheno pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$
1. Ime Čl. družina št.
Naslov
Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od slednjih članov moje družine: Čl. družina št.
2. Čl. družina št.
3. Čl. družina št.
4. Čl. družina št.
5. Čl. družina št.
Mesto Družina
Nov naročnik Star naročnik